

Шевченко Олена Олександрівна

д.е.н., доцент кафедри менеджменту

Донбаської державної машинобудівної академії

м. Краматорськ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ПОСТКОНФЛІКТНОГО ВІДНОВЛЕННЯ: ПОВЕДІНКОВИЙ ПІДХІД

Зростання соціально-політичної напруги в суспільстві призводить до негативних процесів у національних економічних системах країн-учасниць конфлікту, включаючи порушення їх господарських механізмів, стрімкого падіння виробництва і рівня економічної безпеки. Постконфліктний період соціально-економічного розвитку країни характеризується значними зрушеннями у структурі і взаємозв'язках макроекономічної системи та вимагає перегляду стратегічних орієнтирів державної політики економічного відновлення і суттєвого оновлення механізмів, інструментів і важелів її реалізації.

Урахування системних закономірностей дає можливість певною мірою передбачити процеси, що виникають у кризових ситуаціях, визначити оптимальні шляхи виходу. Розвиток системи на етапі цивілізації супроводжується кризами, суть яких закладені в самому типі системних зв'язків і властивостях її елементів. Відповідно до існуючої класифікації систем, постконфліктне відновлення можна визначити як систему, яка є відкритою (взаємодіє із зовнішнім середовищем), динамічною (змінює свій стан), складною (враховуючи взаємозв'язки між елементами) та стохастичною (оскільки результати не можуть бути точно визначені), елементами якої можна визначити соціально-економічну сферу, безпеку та оборону, політичну та правову складову тощо. Соціально-економічна сфера досліджується в частині соціально-економічного добробуту та державного управління як об'єктів постконфліктного відновлення. Відповідно моделі соціалізації економіки в європейських країнах є вихідними патернами для реформування національних економік у напрямку побудови базису для

проведення державної політики у сфері місцевого соціально-економічного розвитку.

Д. Крефт та І. Міленіц у кінці XIX ст. у концепції соціальної держави найважливішими структурними елементами називають добробут громадян і втручання держави в найважливіші соціально-економічні процеси на підставі відповідних законів. Поряд з концепцією соціально-орієнтованої економіки, сучасні здобутки у сфері поведінкової та експериментальної економіки демонструють, що поведінка людей не є раціональною в суто економічному розумінні. Люди приймають економічні рішення під впливом ряду неекономічних чинників: поведінкових, фізіологічних, психологічних. Починаючи з робіт Д. Канемана та А. Тверські розширено сферу економічної науки, що оперує вже іншою моделлю економічної поведінки людей. Нобелівські премії останніх років отримані саме за напрацювання в сфері поведінкової економіки. Визнання цього тягне за собою перегляд передумов ринкового механізму, пов'язаних із моделлю поведінки людей, мова йде про нову концепцію ринку, яка передбачає поряд із традиційними ринковими стимулами такими, як власний інтерес та вигода, також поведінкові та психологічні чинники взаємодії людей. Це означає, що сама концепція потребує розвитку з урахуванням ідей поведінкового підходу.

Принципово важливим з теоретичної точки зору є питання про те, якими властивостями наділена поведінка людей, про чий добробут йде мова: по-перше, вихідні припущення щодо поведінки економічного агента, який діє в соціально-орієнтованій економіці; по-друге, для котрого ця економічна система діє, слугує його інтересам та задовольняє його потреби. Припущення моделі економічного агента (людини в контексті економічної поведінки), мають бути обов'язковим елементом концептуальної бази цієї моделі економіки.

З практичної точки зору цей елемент є досить важливим, оскільки, адекватність теоретичної моделі поведінкових передумов реальній поведінці людей і механізмам прийняття ними економічних рішень обумовлює ефект політики держави щодо формування соціально-орієнтованої економіки, рівень досягнення успіху. Наявність зіставлення концептуальної

спрямованості цільових державних програм дозволить використовувати напрацювання соціально-орієнтованої економіки та підвищить рівень системності досліджень в питаннях соціально-економічного розвитку країни.

Маслов Анатолій Олександрович

*д.е.н., доцент кафедри економічної теорії, макро- і мікроекономіки
Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

ТЕОРІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ В КОНТЕКСТІ ЕВОЛЮЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

Поступ економічної науки зумовлений загальною еволюцією її методологічних засад, основних теоретичних положень та епістемологічних висновків. Удосконалення методології наукового дослідження, у тому числі дослідження в галузі економіки, її теоретичного змісту є постійною нагальною проблемою, що зумовлюється постійною необхідністю відповідності гносеологічних засад економічної науки онтологічним основам її функціонування.

Інформаційно-технологічна революція, яка все більше розгортається і поглиблюється, призвела не лише до переростання суспільства епохи модерну в постмодерністське, чи із індустріального в постіндустріальне і становлення постіндустріальної сервісно-інформаційної економіки (інформаційно-знаннєвої, інформаційно-цифрової економіки тощо), а й до корінної зміни парадигми (чи мета-парадигми) наукового знання як постнекласичного, що суттєво вплинуло на збагачення методологічної складової теорії інформаційної економіки.

Якщо впродовж значного часу в дослідженнях ринкових процесів використовувались лише традиційні фактори – земля, праця, капітал, здатність до підприємницької діяльності, і зовсім не брався до уваги фактор інформації, то сучасна господарська система та економічний розвиток все більше зумовлюється зростанням значення інформаційних факторів в економічних процесах і явищах, а отже – зростає необхідність розробки та